

POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZE
ODDZIAŁ KRAKOWSKI im. ks. Karola Wojtyły
31-033 Kraków, ul. Westerplatte 5, tel.: 012-422-20-94

biuletyn informacyjny **60**

LATO 2009

DO UŻYTKU WEWNĘTRZNEGO

XXXIX CZAK'09

W dniach 19-23 sierpnia 2009 r. odbędzie się w Krakowie **XXXIX Centralny Zlot Krajoznawców CZAK'09** zorganizowany przez Oddział Krakowski PTtk. Miejszem Zlotu będzie Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie, gdzie odbędą się wystawy i spotkania. Tam też będzie biuro Zlotu oraz przewidziane noclegi dla uczestników. Program przewiduje w dniu 19 sierpnia do południa zwiedzanie miasta, m.in. dzielnicę Kazimierz, Tyniec, Bronowice. Po południu odbędzie się uroczyste otwarcie oraz sesja krajoznawcza. W następnych dniach 20 i 21 sierpnia przewidziane są całodziennne wycieczki:

do dolinek podkrakowskich, Wygiełzowa i Zatora (trasa I) oraz do Niegowici, Gruszowa, Szczyrzyca i Dobczyc (trasa II). 22 sierpnia do południa odbędzie się Forum Krajoznawców, a po południu zwiedzanie Opactwa Cystersów w Mogile i Niepołomickiego Zamku z zakończeniem w Kopalni Soli w Wieliczce, gdzie przewidziana jest Biesiada Turystyczna. Oficjalne zakończenie CZAK-u nastąpi 23 sierpnia. W tym dniu również dokończenie zwiedzania miasta. Organizatorzy zapewniają zakwaterowanie, wyżywienie, przejazdy autokarem, usługi przewodnickie, wstępy do zwiedzanych obiektów, udział w sesjach popularnonaukowych, imprezach towarzyszących, okolicznościową odznakę, materiały krajoznawcze regionu, ubezpieczenie. Informacje dotyczące CZAK'09 są dostępne na stronach internetowych: Oddziału Krakowskiego PTtk (www.krakow.pttk.pl), Komisji Krajoznawczej ZG PTtk (www.pttk.pl). Bliższych informacji udziela również BORT Oddziału Krakowskiego PTtk pod numerem telefonu 012 422 26 76 od poniedziałku do piątku w godz. 9-17.

Centralne Zloty Aktywu Krajoznawczego (CZAK), a od roku 1994 Centralne Zloty Krajoznawców organizowane są w PTtk od początku lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku. Zloty mają charakter narady programowej i organizowane są przez Komisję Krajoznawczą ZG PTtk wspólnie z Oddziałem PTtk i poświęcone są poznawaniu poszczególnych regionów Polski. Celem CZAK-u są: wymiana doświadczeń krajoznawców, poznanie regionu, w którym odbywa się CZAK, propagowanie działalności PTtk wśród lokalnej społeczności, uczczenie rocznic i osób znaczących dla ruchu krajoznawczego i turystycznego związanych z miejscem odbywania się Zlotu - obiektów i miejsc uwzględnionych w Kanonie Krajoznawczym Polski, popularyzowanie działalności krajoznawczej i kolekcjonerskiej.

Podsumowanie działalności Kół za rok 2008

Po raz trzydziesty, poczynając od roku 1978 (z przerwą w 1981 roku) Komisja Kół oceniła działalność kół na podstawie „Kart Informacyjnych”, które są najważniejszym materiałem źródłowym o pracy w kołach. W tegorocznej analizie na 42 koła oceniane przez Komisję 24 odesłało wypełnione formularze do Oddziału, co stanowi 57,14% analizowanych kół. Pozostałą ilość informacji w zastępstwie 18 kół musieli zebrać członkowie Komisji Kół przez sprawdzenie opłaconych składek członkowskich. Dla porównania: w akcji podsumowania za rok 2007 na 36 ocenianych kół karty informacyjne przysłało 25, co stanowiło 69,44% ogółu. W wyniku oceny działalności 42 koła podzielono na 4 grupy:

Grupa I. Ocena <i>bardzo dobra</i> (46,6 – 24,0 pkt.)	9 kół, co stanowiło 21,43% ogółu
w roku 2001	13 kół, co stanowiło 28,88% ogółu
w roku 2002	9 kół, co stanowiło 21,43% ogółu
w roku 2003	10 kół, co stanowiło 29,41% ogółu
w roku 2004	11 kół, co stanowiło 32,35% ogółu
w roku 2005	11 kół, co stanowiło 31,43% ogółu
w roku 2006	11 kół, co stanowiło 30,56% ogółu
w roku 2007	15 kół, co stanowiło 41,67% ogółu

Są to koła, które pracują wzorowo na swoim terenie, odznaczają się wszechstronną działalnością turystyczną. Wielu członków tych kół udziela się również: w pracach Zarządu Oddziału, Komisjach i Klubach PTTK.

Grupa kół bardzo dobrych:

- * Koło nr 1 PIELGRZYM
- * Koło nr 8 Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych
- * Koło nr 23 Urząd Miasta i Gminy Kazimierza Wielka
- * Koło nr 36 Koło Grodzkie
- ↑ Koło nr 45 TELPOD
- * Koło nr 52 KRZESZOWIACY
- * Koło nr 59 SENIOR – Koło Środowiskowe
- * Koło nr 139 TELOS
- * Koło nr 263 WSPÓLNOTA – Koło Rodzinne

Grupa II. Ocena <i>dobra</i> (23,9 – 15,0 pkt.)	12 kół, co stanowiło 28,57% ogółu
w roku 2001	9 kół, co stanowiło 20,00% ogółu
w roku 2002	11 kół, co stanowiło 26,19% ogółu
w roku 2003	14 kół, co stanowiło 41,18% ogółu
w roku 2004	10 kół, co stanowiło 21,41% ogółu
w roku 2005	12 kół, co stanowiło 34,28% ogółu
w roku 2006	9 kół, co stanowiło 25,00% ogółu
w roku 2007	8 kół, co stanowiło 22,22% ogółu

Są to koła okrzepłe w działalności turystycznej w swoim środowisku. Działalność programowa tych kół stoi najczęściej na wysokim poziomie, ale zbyt częste są przypadki niedopilnowania, między innymi regularnego opłacania składek członkowskich, działalności programowej itp. Współpraca z Oddziałem PTTK na ogół układa się normalnie.

Grupa kół dobrych:

- ↓ Koło nr 10 PODRÓŻNIK SKKT Szkoła Podstawowa nr 7
- ↓ Koło nr 13 BIPROCEMWAP
- * Koło nr 16 Gimnazjum w Mnikowie

- ↓ Koło nr 19 KPBP KRAK-BUD
- ↓ Koło nr 22 Szkoła Podstawowa nr 53
- Koło nr 31 Koło Przewodników Miejskich
- * Koło nr 71 ŁĄCZNOŚĆ – Koło Towarzystwo-rodzinne
- * Koło nr 84 Zakład Ubezpieczeń Społecznych
- * Koło nr 102 Krakowski Klub Przodowników Turystyki Górskiej
- ↓ Koło nr 146 STOKROTKA
- Koło nr 210 Yacht-Club FREGATA
- * Koło nr 233 SMOKI Garnizon Krakowski Policji

Grupa III. Ocena <i>dostateczna</i> (14,9 – 1,0 pkt.)	9 kół, co stanowiło 21,43% ogółu
w roku 2001	16 kół, co stanowiło 35,56% ogółu
w roku 2002	9 kół, co stanowiło 21,43% ogółu
w roku 2003	8 kół, co stanowiło 23,53% ogółu
w roku 2004	12 kół, co stanowiło 35,30% ogółu
w roku 2005	9 kół, co stanowiło 25,72% ogółu
w roku 2006	10 kół, co stanowiło 27,78% ogółu
w roku 2007	6 kół, co stanowiło 16,67% ogółu

Są to koła mniej aktywne, ze słabszą działalnością organizacyjną (opłata składek członkowskich nieregularna, malejąca ilość członków), a także ograniczoną współpracą z Oddziałem PTTK. Działalność niektórych kół ogranicza się tylko do opłacenia składek członkowskich bez przysyłania kart informacyjnych itp..

Grupa kół dostatecznych:

- Koło nr 11 Krakowski Klub Taternictwa Jaskiniowego
- * Koło nr 18 Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
- ↓ Koło nr 25 Wyższe Seminarium Duchowne Księży Zmartwychwstańców
- * Koło nr 27 Koło Miejskie w Skawinie
- ↓ Koło nr 28 SKKT Szkoła Podstawowa 133
- * Koło nr 87 WATRA Polski Związek Głuchych
- ↓ Koło nr 116 Wydział Finansowy Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego
- * Koło nr 195 Koło Towarzystwo przy Klubie Podwawelskim
- * Koło nr 270 Okręgowe Przedsiębiorstwo Geodezyjno-Kartograficzne

Grupa IV. Ocena <i>niedostateczna</i> (0,99 – 0,00 pkt.)	12 kół, co stanowiło 28,57% ogółu
w roku 2001	7 kół, co stanowiło 15,56% ogółu
w roku 2002	13 kół, co stanowiło 30,95% ogółu
w roku 2003	2 koła, co stanowiło 5,88% ogółu
w roku 2004	1 koło, co stanowiło 2,94% ogółu
w roku 2005	3 koła, co stanowiło 8,57% ogółu
w roku 2006	6 kół, co stanowiło 16,67% ogółu
w roku 2007	7 kół, co stanowiło 19,44% ogółu

Są to koła, które nie sygnalizują żadnej działalności, nie przysyłając kart informacyjnych, materiałów sprawozdawczo-informacyjnych, zalegają z opłatami składek członkowskich.

Grupa kół niedostatecznych:

- R** Koło nr 5 Instytut Obróbki Skrawaniem
- R** Koło nr 15 Bank Przemysłowo-Handlowy S.A. III Oddział
- R** Koło nr 24 VI Liceum Ogólnokształcące
- R** Koło nr 26 Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niesłyszących
- R** Koło nr 29 Gimnazjum nr 1

- R** Koło nr 30 CEFARM – Koło Towarzyskie
R Koło nr 81 Koło Przewodników Miejskich
R Koło nr 141 Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Kr-Śródmieście
R Koło nr 197 Koło Towarzyskie byłych pracowników FMO
R Koło nr 223 Krakowska Spółdzielnia Inwalidów Niewidomych SANEL
 Koło nr 230 Krakowski Klub Kajakowy
R Koło nr 278 PKP CARGO S.A. – Zakład Przewozów Towarowych

Legenda:

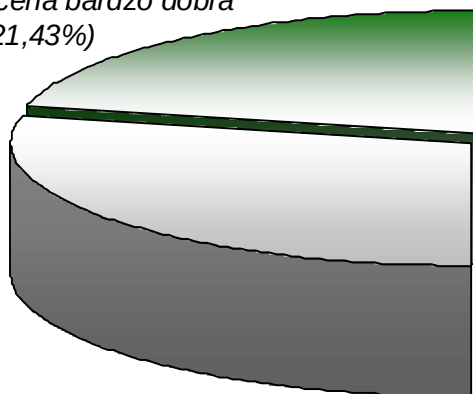
- * utrzymanie się w tej samej grupie w stosunku do roku poprzedniego
 ↑ awans do grupy wyższej w stosunku do roku poprzedniego
 ↓ spadek do grupy niższej w stosunku do roku poprzedniego
R koło rozwiązane
 brak oznaczenia – nie oceniane w roku poprzednim

Tabela porównawcza z ostatnich 12 lat

Treść	Dane za rok sprawozdawczy											
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Ilość wypełnionych kart informacyjnych	25	26	28	27	27	20	26	25	27	23	25	24
Ilość kół w grupie bardzo dobrej	13	20	16	15	13	9	10	11	11	11	15	9
Ilość kół w grupie dobrej	8	4	7	10	9	11	14	10	12	9	8	12
Ilość kół w grupie dostatecznej	16	20	25	19	16	9	8	12	9	10	6	9
Ilość kół w grupie niedostatecznej	12	3	4	6	7	13	2	1	3	6	7	12
Ogólna ilość kół ocenianych	49	47	52	50	45	42	34	34	35	36	36	42
Ilość członków w kołach	1421	1260	1405	1373	1038	732	772	645	718	972	1023	1122
Ilość opłaconych składek członkowskich	1018	1032	1123	938	877	675	718	576	606	920	850	977

Oceny kół

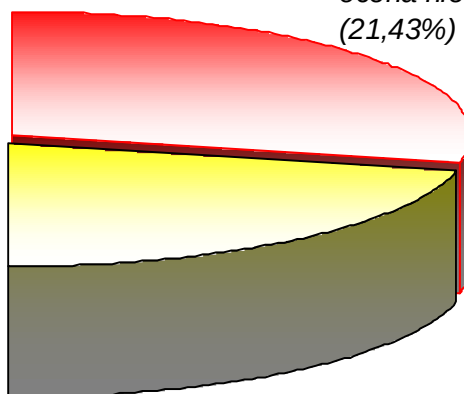
ocena bardzo dobra
(21,43%)

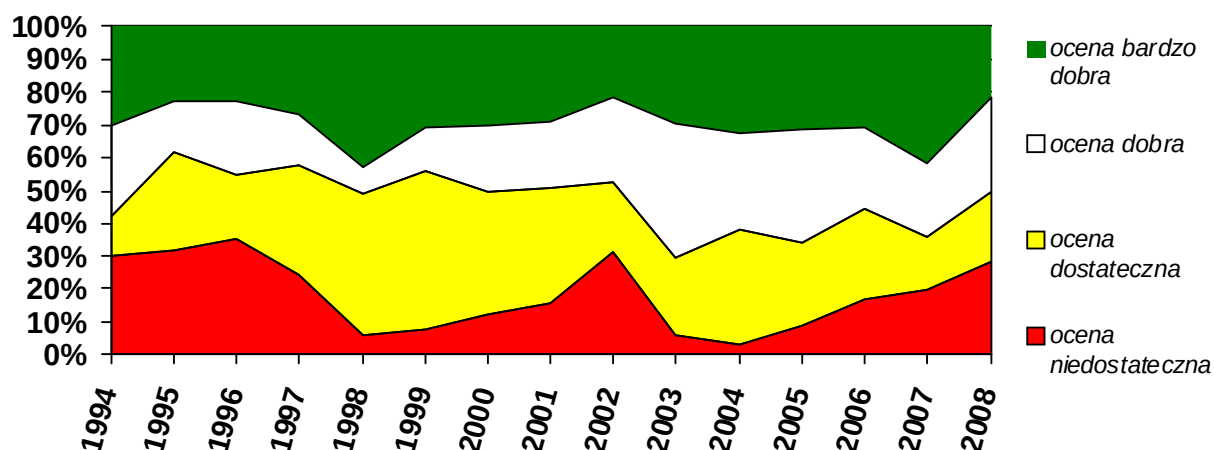

ocena dobra 28,57%)

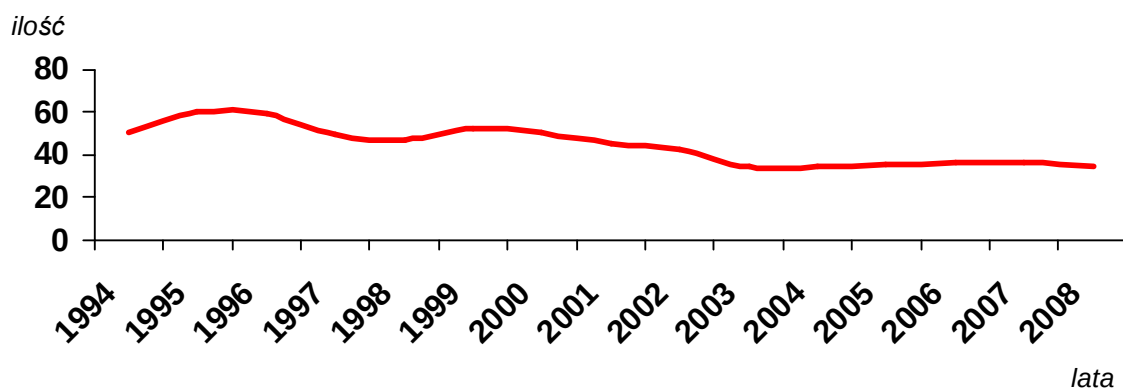
ocena niedostateczna
(21,43%)

ocena
dostateczna
(28,57%)

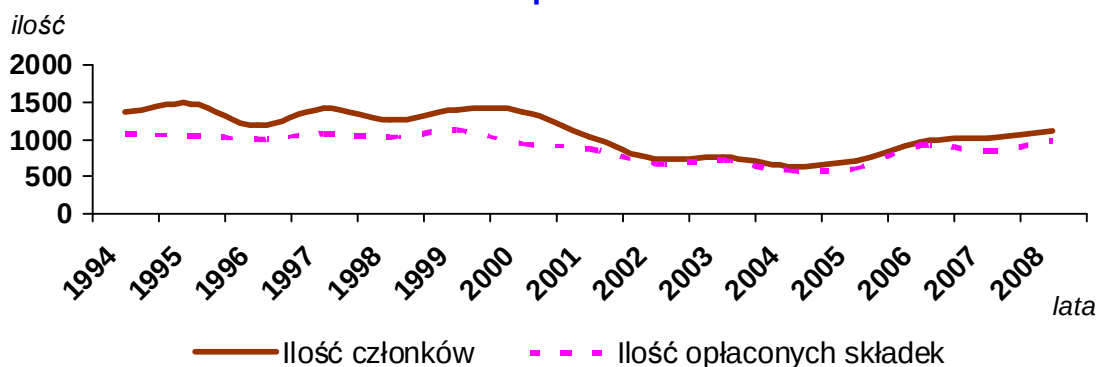

Koła w Oddziale

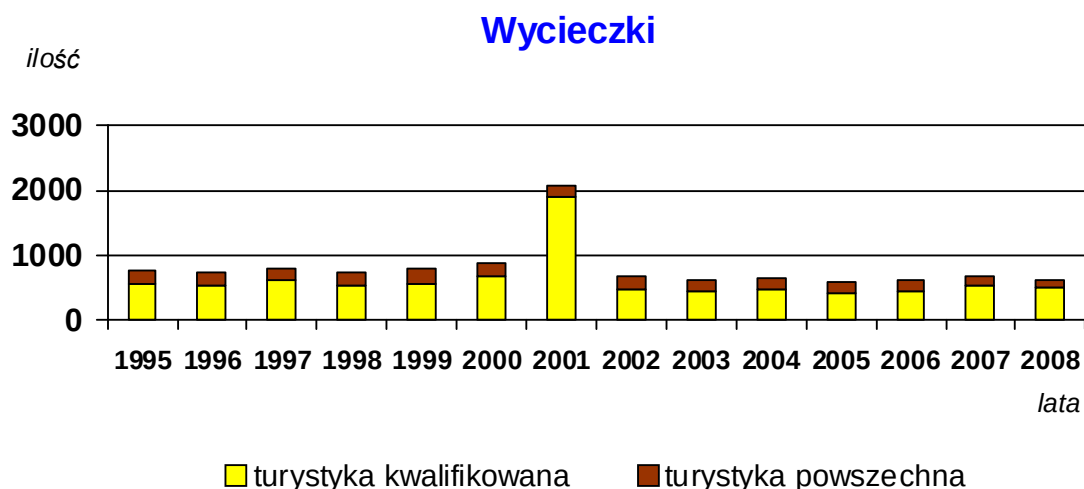
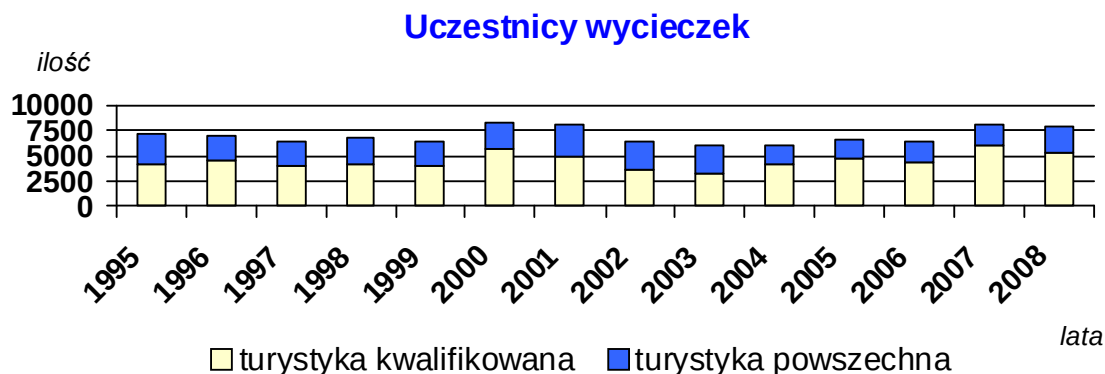
Członkowie a opłacone składki

Działalność organizacyjna. Ogólna ilość członków w 42 analizowanych kołach wynosiła 1122 osoby. Składki członkowskie opłaciło 977 osób, co stanowiło 87,08% ogółu, nie opłaciło składek 145 osób, co stanowiło 12,92% ogółu (w 2007 roku na 36 kół składki opłaciło 850 osób na 1023 członków, co stanowiło 83,09%). Wśród 42 analizowanych kół 21 opłaciło składki członkowskie w 100%, co stanowiło 50,00% ogółu kół (w poprzednim roku spośród 36 składek w 100% opłaciło 19 kół, co stanowiło 52,78%). Są to koła nr: 1, 8, 10, 13, 16, 18, 19, 31, 36, 52, 59, 71, 84, 87, 102, 139, 146, 195, 210, 233, 263.

W roku 2008 z listy kół Uchwałą Zarządu Oddziału Krakowskiego PTTK zostały skreślone następujące Koła: 5, 15, 24, 26, 29, 30, 81, 141, 197, 223, 278.

Działalność programowa. Jako główne formy turystyki kwalifikowanej na pierwszym miejscu przez większość kół wymieniana jest: turystyka górską i nizinna, a w dalszej kolejności, w mniejszym stopniu, narciarska i pozostałe. Zorganizowano 498 wycieczek turystyki kwalifikowanej (w poprzednim roku 543) z udziałem 5286 uczestników (poprzednio 6111) oraz 123 wycieczki turystyki powszechnej i krajoznawczej (poprzednio 140) z udziałem 2644 uczestników (poprzednio 2080).

Akcja sprawozdawcza nie zawsze spotyka się z pełną współpracą ze strony zarządów kół. Ze względu na ograniczoną ilość danych, zebrane przez zespół oceniający informacje nie dają pełnego obrazu działalności kół, ze szkodą dla zarządów tych jednostek, które nie dopełniły obowiązku, jak i dla Oddziału i Towarzystwa.

Uroczyste wręczenie okolicznościowych dyplomów wyróżniającym się w 2008 roku kołom odbyło się w dniu 18 maja 2009 roku podczas spotkania Klubu Prezesów w lokalu Oddziału.

przygotował Julian Ślusarczyk

Otwarcie sezonu turystyki górskiej „Wiosna 2009”

Wspólnie z Oddziałowymi Komisjami Turystyki Górskiej z Nowego Sącza i Tarnowa Komisja Turystyki Górskiej Oddziału Krakowskiego PTTK imprezą pod nazwą „**Wiosna 2009**” rozpoczęła szósty sezon turystyki górskiej w Małopolsce.

W tym roku miejscem rozpoczęcia, w dniu 26 kwietnia br., było schronisko PTTK na Prehybie w Beskidzie Sadeckim. Głównym organizatorem imprezy był Oddział PTTK „Beskid” z Nowego Sącza. Pogoda sprzyjała organizatorom. Było słonecznie, lecz wietrznie. Tegoroczna „Wiosna” zgromadziło około 900 turystów z województw Małopolskiego i Śląskiego. Najlicniejszą grupę stanowili turyści z Oddziałów PTTK organizujących imprezę („Krakowskiego” – ok. 350, „Ziemi Tarnowskiej” – ok. 100, „Beskid” – ok. 150 osób) oraz Oddziału w Żywcu – 50 i Oddziału Hutniczego z Krakowa 50 osób. Najlicniejszą grupę Oddziału Krakowskiego PTTK stanowili członkowie koła nr 1 „Pielgrzym” – 50 osób, Koła nr 27 w Skawinie – 50 osób, Koła Grodzkiego – 45 osób oraz kół nr: 8, 13, 19, 22, 45, 59, 84, 102. Licznie reprezentowana była młodzież krakowskich szkół: Szkoła Podstawowa nr 53 – 40 osób, „Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla dzieci Niewidomych i Słabowidzących” – 20 osób. Najmniej licznie w przeciwieństwie do kolegów z Oddziałów Tarnowskiego i Nowosądeckiego reprezentowane było krakowskie środowisko przewodnickie i przodownickie. Obecni byli także przedstawiciele Oddziałów PTTK z Rabki, Nowego Targu, Andrychowa. Zgodnie z tradycją o godz. 12.00 Mszę Św. rozpoczynającą nowy sezon turystyczny w nowo urządzonej kaplicy na Prehybie w tzw. „Jaśkówce” odprawił ks. Andrzej Jedynak, duszpasterz turystów Nowosądeckich. Oficjalną część inauguracji sezonu rozpoczęło wystąpienie kol. Adama Sobczyka (Prezesa Oddziału „Beskid”), który powitał wszystkich zgromadzonych turystów, w tym szczególnie serdecznie gościa honorowego, patrona imprezy: Wicemarszałka Województwa Małopolskiego Pana Leszka Zegzdę. Obecni również byli: Burmistrz Starego Sącza Adam Cycoń, Skarbnik ZG PTTK i Dyrektor COTG kol. Jerzy Kapłon, Prezesi Oddziałów PTTK: Krakowskiego kol. Kazimierz Synowski, „Ziemia Tarnowska” kol. Andrzej Łabno oraz Prezes Spółki „Karpaty – schroniska i hotele górskie PTTK” kol. Jerzy Kalarus. Głównym punktem imprezy było otwarcie w budynku „Jaśkówki” Izby Pamięci prof. Kazimierza Sosnowskiego, wielce zasłużonego dla turystyki górskiej działacza i autora przewodników po Beskidach. Po zakończeniu części oficjalnej odbył się konkurs wiedzy o Beskidzie Sadeckim i Oddziale PTTK „Beskid” w Nowym Sączu. W konkursie wzięło udział sześć 3-osobowych drużyn, reprezentujących szkoły, koła PTTK i grupy turystów. Uczestnicy wykazali się zróżnicowanym poziomem wiedzy. Organizatorzy w trakcie imprezy rozdawali bezpłatnie okolicznościową odznakę. Przedstawiciele Komisji Turystyki Górskiej Oddziału Krakowskiego PTTK jako jedyni stemplowali książeczki GOT okolicznościowym stemplem, dokonywali potwierdzeń odbytych wycieczek i weryfikowali punkty zdobyte do Górskiej Odznaki Turystycznej, rozdawali Gazetę Górską oraz udzielali informacji dotyczących terminów i warunków uczestnictwa w kolejnych imprezach organizowanych przez Oddziałową KTG. Rozpoczęcie sezonu na Prehybie dla turystów górskich Oddziału Krakowskiego PTTK było jednocześnie pierwszym etapem 43 Rajdu na raty „Siedem Wierchów Beskidzkich”.

Sprawozdanie przygotował Marian Garus - KTG

Rowerem po wiosnę 2009

52 Turystyczny Zlot Kolarski „ROWEREM PO WIOSNĘ 2009” zorganizowano 26 kwietnia 2009 r. jako XVI ZLOT GWIAZDZISTY do miejscowości STADNIKI w gminie Dobczyce. Metę zlotu usytuowano przy Szkole Podstawowej w Stadnikach. W sekretariacie zlotu Krystyna Dobrzańska i Antoni Woyciechowski wydawali pamiątkowe plakietki i bloczki na smaczny bigos przygotowany przez panie z Koła Gospodyń Wiejskich i Rady Rodziców w Stadnikach. Turyści odbijali ozdobną pieczęć w książeczkach wycieczek kolarskich KOT. W sekretariacie zgłosili się mieszkańcy Biskupic Świętokrzyskich, Chrzanowa, Dobczyc, Gliwic, Kędzierzynki, Krakowa, Krzeszowic, Łyczanki, Myślenic, Nowej Huty, Raciborska, Sierczy, Skawiny, Stadnik, Trzemeśni, Węgrze, Wieliczki. Zapisano 54 osoby. Na powitanie turystów i organizatorów zagrała 90 letnia Orkiestra Dęta Ochotniczej Straży Pożarnej Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu z Dobczyc. Zebrani nagrodzili koncert głośnymi brawami. Jerzy Cholewa wręczył orkiestrze pamiątkowy puchar. Delegacja gospodarzy na czele z Panią Sołtys Stadnik Ireną Zabdyr przywitała komandora zlotu

Tadeusza Owsiaaka i rowerzystów staropolskim zwyczajem chlebem i solą, życząc miłego pobytu i niezapomnianych wrażeń. Komandor przekazał pani sołtys ozdobny klucz na otwarcie sezonu rowerowego. Po koncercie orkiestry wystąpił zespół taneczny Szkoły Podstawowej w Stadnikach prowadzony przez nauczycielkę Iwonę Irzyk. Najbardziej zaangażowana w pracę tego zespołu Alicja Idzi otrzymała pamiątkowy puchar. Podczas imprezy czynny był bufet gastronomiczny i stoisko Firmy „Rogers”. Podczas zlotu zorganizowano konkursy sprawnościowe: rowerowy tor przeszkód, rowerowy bieg żółwi, indywidualna jazda na czas pod górkę, rzutki do tarczy, strzelanie z broni pneumatycznej.

W **przeciąganiu liny** pomiędzy Stadnikami a Resztą Świata zwyciężyła drużyna gospodarzy pod wodzą pani sołtys.

Wyścig pod górkę

1. Bartłomiej Pułczyński
2. Marek Czerwiński
3. Michał Pitra
4. Piotr Maślak
5. Stanisław Radzik

Strzelanie z broni pneumatycznej

1. Józef Żądło
2. Michał Kołodziejczyk
3. Dorota Kamińska
4. Zbigniew Musiał

Rzutki do tarczy

1. Bernard Dudek
2. Jacek Dziewoński
3. Zbigniew Musiał
4. Paweł Kuchnia
5. Piotr Maślak

Rowerowy bieg żółwi

1. Bartłomiej Pułczyński
2. Łukasz Skowronek
3. Dariusz Knapik
4. Andrzej Raźnik

Rowerowy

tor przeszkód

1. Łukasz Skowronek
2. Bartłomiej Pułczyński
3. Paweł Knapik
4. Natalia Linczowska
5. Krzysztof Szafranec

Po sportowych emocjach turyści zwiedzili muzeum misyjne i mini ZOO księży Sercanów w Stadnikach. Nagrody najlepszym wręczyli sołtys Stadnik Irena Zabdyr, sędziowie konkurencji Marek Zaród, Jerzy Cholewa, Jan Laurynów, Stanisław Młynarski. Specjalny mini puchar ufundowany przez komandora Tadeusza Owsiaaka otrzymała najmłodsza uczestniczka zlotu Natalia Linczowska ze Stadnik. Puchary za pomoc przy organizacji zlotu otrzymały: Rada Sołecka Stadniki, Szkoła Podstawowa im. Kardynała Wyszyńskiego w Stadnikach, Koło Gospodyń Wiejskich w Stadnikach, Wyższe Seminarium Misyjne Księży Sercanów w Stadnikach. Wiele pracy przy organizacji zlotu wykonał Marek Czerwiński nauczyciel miejscowej szkoły, który codziennie dojeżdża z Wieliczki na rowerze. Był On autorem i administratorem strony internetowej zlotu www.zlot.stadniki.com. Ponadto informacja o zlocie ukazała się na stronie internetowej Urzędu Gminy i Miasta Dobczyce, stronie internetowej szkoły w Stadnikach, www.rowerowanie.pl, oraz w „Dzienniku Polskim” i gazecie lokalnej „Tapeta”. Panu Markowi z wielkim zaangażowaniem pomagało wielu uczniów. Na wyróżnienie zasługuje Łukasz Piwowarski ze Szkoły Podstawowej w Kornatce. Impreza nie odbyła by się, gdyby nie wsparcie sponsorów: Banku Spółdzielczego w Dobczycach, Hurtowni „Jan” w Dobczycach, piekarni „Złoty Kłós” w Dobczycach, sklepu wielobranżowego „Groszek” w Stadnikach i firmy Roger's Państwa Palonków w Dobczycach. Impreza była dofinansowana przez Zarząd Główny PTTK oraz Zarząd Oddziału Krakowskiego PTTK, a organizatorami oprócz wymienionych byli: Krakowski Oddział PTTK, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Krakowski Klub Kolarski PTTK, Nowohucki Klub Turystów Kolarzy PTTK „Czarne Koty”, Małopolski Szkolny Związek Sportowy, Wojewódzkie Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe” w Krakowie, Krakowski Klub Cyklistów i Motocyklistów „Smok”, Urząd Gminy i Miasta Dobczyce, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Dobczycach, Oddział PTTK w Dobczycach. Nagrody ufundowali m. in.: BIKERSHOP Kraków, CYKLO- CENTRUM Kraków, Przedsiębiorstwo Handlowe TOMAR Kraków, SECESJA s.c. Kraków. Jerzy Cholewa zaprosił wszystkich na jesienne **zakończenie sezonu: 27 września 2009 roku do Nowej Wsi w gminie Dobczyce.**

podsumowanie przygotował Tadeusz Owsiaak

Lato z B.O.R.T.

Niżej podajemy terminy i miejsca wycieczek organizowanych latem 2009 roku przez BORT Oddziału Krakowskiego PTTK.

25-28 czerwca

Szlakiem Zamków Krzyżackich. 1 dzień: Toruń - wieża ratuszowa, ruiny zamku, dom Kopernika. /obiadokolacja, nocleg, śniadanie/, 2 dzień: Gniew - zamek, Pelplin - katedra, Frombork -katedra, mury obronne /obiadokolacja, nocleg, śniadanie/, 3 dzień: Elbląg - katedra, starówka, Malbork - zamek /obiadokolacja, nocleg, śniadanie/, 4 dzień: Kwidzyn- zamek, katedra, powrót do Krakowa.
Cena: 600,- zł + wstępy około 80,- zł

5 lipca

Poznajemy Małopolskę. Jodłownik - kościół drewniany, Szczyrzyc - Opactwo Cystersów, pustelnia, Raciechowice - kościół, dwór, Dobczyce - ruiny zamku, skansen.
Cena: 44,- zł + wstępy około 8,- zł

17-19 lipca

Praga. 1 dzień: Praga - zwiedzanie rezerwatu adszparskich skał, „Praga nocą” /obiadokolacja, nocleg, śniadanie/; 2 dzień: Strachow, Hradczany, Złota Uliczka, Mała Strana, wieczorem Grające Fontanny /obiadokolacja, nocleg, śniadanie/; 3 dzień: Wyszehrad, Wacławskie Namesti, Jozefow, powrót do Krakowa nad ranem 20 lipca.
Cena: 500,- zł + około 1000,- KC

15 – 16 sierpnia

Śladami Łemków po Beskidzie Niskim. 1 dzień – Wołowiec-cerkiew, spacer doliną Nieznajowej - opuszczona wioska łemkowska, Gładyszów - cerkiew w stylu ukraińskim (obiadokolacja, nocleg), 2 dzień – śniadanie, Przełęcz Małastowska - cmentarz wg projektu Dusana Jurkovic, Sękowa - kościół UNESCO, Szymbark - dwór obronny, Grybów.
Cena: 240,- zł

6 września

Nad Słowackim Morskim Okiem – Zelene Pleso. Dojazd do Tatrzańskich Zlebow na parking, wyjście szlakiem nad Zelene Pleso, obiad w schronisku, zejście.
Cena: 60,- zł + ewentualny obiad ok. 10,- €

24 - 27 września

Zamki i pałace południowych Czech. 1 dzień – przejazd Cieszyn, Ołomuniec, Kromeriz-zamek, Czeskie Budziejowice (obiadokolacja, nocleg). 2 dzień – (śniadanie) Hluboka n/Wełtawą-gotycki zamek, Czeski Krumlow - zamek wpisany na listę UNESCO, Rožmberk - (obiadokolacja, nocleg). 3 dzień – (śniadanie) Cervena Lhota - pałac na wodzie, Bechyne - gotycki zamek, Zwikow - królewski zamek, Orlik - zamek, rejs statkiem między zamkami śniadanie (obiadokolacja, nocleg). 4 dzień – (śniadanie) Pernstejn - zamek obronny.
Cena: 600,- zł + ok. 2000,- KC

4 października

Hala Krupowa. Zakończenia sezonu turystyki górskiej.
Cena: 32,- zł

Bliższych informacji na temat oferowanych wycieczek uzyskają Czytelnicy w BORT

Biuro Obsługi Ruchu Turystycznego – Oddział Krakowski PTTK
31-033 Kraków, ul. Westerplatte 5
codziennie w godz. 9 - 17
tel. 422-26-76, 422-85-28
fax. 422-37-23

Biuro Obsługi Ruchu Turystycznego Oddziału Krakowskiego PTTK
zaprasza na wycieczki jedno i wielodniowe.
Szczegółowy program wiosennych wycieczek również na
www.krakow.pttk.pl

System wyróżnień dla członków PTTK

Dla uznania społecznej działalności swoich członków Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego ustanowił „System wyróżnień członków i jednostek organizacyjnych PTTK”. Poniżej przedstawiamy podstawowe kryteria do przyznawania wyróżnień na podstawie Uchwały nr 288/XVI/2008 ZG PTTK z dnia 26 października 2008 r. w sprawie nowelizacji „Systemu wyróżnień członków i jednostek organizacyjnych PTTK” stanowiącego załącznik do uchwały nr 185/XVI/2007 ZG PTTK z 12 maja 2007 r..

WYRÓŻNIENIA ZG PTTK DLA CZŁONKÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH

Jednostka przyznająca wyróżnienie	Rodzaj wyróżnienia	Podstawowe kryteria do przyznania wyróżnień
Zarząd Główny PTTK	Dyplom Zarządu Głównego	3 lata aktywnej działalności w PTTK, posiadanie wyróżnienia koła, klubu, oddziału
Zarząd Główny PTTK	Srebrna Honorowa Odznaka PTTK	8 lat aktywnej działalności w kadrze PTTK ze szczególnym uwzględnieniem ostatniego okresu działania, w tym 5 lat od otrzymania Dyplomu ZG PTTK.
Zarząd Główny PTTK	Złota Honorowa Odznaka PTTK	10 lat aktywnej działalności w kadrze PTTK ze szczególnym uwzględnieniem ostatniego okresu działania, w tym 5 lat od otrzymania Srebrnej Honorowej Odznaki PTTK.
Walny Zjazd PTTK na wniosek Zarządu Głównego PTTK	Godność Członka Honorowego PTTK	Długoletnia, wybitna i udokumentowana działalność w PTTK o charakterze ogólnokrajowym, wyróżniająca się osobowość o cechach człowieka – wzoru służącego innym. Złota Honorowa Odznaka PTTK.

WYRÓŻNIENIA ZG PTTK DLA OSÓB SZCZEGÓLNIIE ZASŁUŻONYCH W ŚRODOWISKU MŁODZIEŻOWYM

Rodzaj wyróżnienia	Podstawowe kryteria do przyznania wyróżnień
Odznaka „Zasłużony w pracy PTTK wśród młodzieży” -w stopniu srebrnym	3 lata aktywnej działalności w PTTK wśród młodzieży
Odznaka „Zasłużony w pracy PTTK wśród młodzieży” - w stopniu złotym	5 lat aktywnej działalności w PTTK wśród młodzieży

WYRÓŻNIENIA NADAWANE Z UPOWAŻNIENIA ZARZĄDU GŁÓWNEGO PTTK PRZEZ ZARZĄDY ODDZIAŁÓW PTTK

Rodzaj wyróżnienia	Podstawowe kryteria do przyznania wyróżnień
„25 lat w PTTK”	25 lat faktycznego stażu członkowskiego. Do w/w nie zalicza się okresów karencji
„50 lat w PTTK”	50 lat stażu członkowskiego z wyłączeniem okresów przerw objętych karencjami
„Orli Lot”	Wiek do 21 lat. Przynależność do PTTK minimum 3 lata. Aktywny i twórczy udział w organizacji przedsięwzięć turystyczno - krajoznawczych w swoim środowisku.

Wnioski na poszczególne wyróżnienia dostępne są w Biurze Oddziału lub na dyżurach Oddziałowej Kapituły Odznaczeń, jak również, do pobrania, na stronie internetowej PTTK (www.pttk.pl/pttk/przepisy/). Przewodniczący Oddziałowej Kapituły Odznaczeń zwraca się również z apelem do składających wnioski o czytelne i staranne ich wypełnianie, a szczególnie o czytelne podpisy wnioskodawców na przedstawianych dokumentach. Wnioski składane o wyróżnienia, które przyznaje ZG PTTK należy składać w **dwóch egzemplarzach**. Pozostałe, które przyznaje Zarząd Oddziału tj. „25 lat w PTTK”, „50 lat w PTTK”, „Dyplom Zarządu Oddziału” w **jednym egzemplarzu**.

Kilka słów o gminach Zawoja i Sidzina

Zanim, Drodzy Czytelnicy, jesienią bieżącego roku wyruszyście na Halę Krupową, proponujemy Wam zapoznać się z przyczynkami krajoznawczymi gmin leżących po obu stronach pasma Policy: gminą Zawoja i gminą Bystra-Sidzina. Podczas letnich wakacji proponujemy zaznajomić się z okolicami, przez które często przejeżdżacie podczas dojazdów do punktów wyjścia na Złot Turystów Górskich na Hali Krupowej. Poniżej przedstawiamy tekst Piotra Krzywdy zamieszczony w folderach informacyjno-promocyjnych Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie dotyczący wspomnianego wcześniej rejonu Beskidów.

Gmina Zawoja

Gminę tworzą dwie wsie: Zawoja i Skawica, położone w Beskidzie Żywieckim, w dolinie rzeki Skawicy, u północnych podnóży masywu Babiej Góry (1725 m n.p.m.) oraz pomiędzy pasmami Policy i Jałowieckim. Od początku swego istnienia obie miejscowości były własnością królewską i wchodziły w skład starostwa lanckorońskiego. Po rozbiorach przejął je skarb austriacki, a w 1839 roku nabył hrabia Filip Saint-Genois d'Aneancourt. W 1878 roku jego potomek odsprzedał majątek Habsburgom z Żywca, a ci w 1924 roku przekazali go Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie. Jeszcze w XIX stuleciu podstawą tutejszej gospodarki było pasterstwo, w mniejszym stopniu rolnictwo. Dodatkowe źródło utrzymania stanowiła praca w lesie oraz w miejscowych zakładach przemysłowych.

Skawica

Wieś powstała przed rokiem 1593. Do historii przeszła dzięki dwom postaciom: jedną z nich był wójt skawicki, Jakub Śmietana, przywódca ruchu chłopskiego w starostwie lanckorońskim, ścięty w 1700 roku na zamku w Lanckoronie, drugą najsłynniejszy harnaś zbójnicki Beskidów Zachodnich Józef Baczyński, zwany Skawickim, stracony w Krakowie na Krzemionkach na początku 1736 roku. Parafię w Skawicy erygowano w 1952 roku. W 1817 roku, niedaleko miejsca gdzie dzisiaj wznosi się murowany kościół pw. Matki Bożej Częstochowskiej, zbudowano niewielką kaplicę, istniejącą do dzisiaj. Według tradycji jej fundatorem był hrabia Potocki, który przyjeżdżał tu na polowania. Budowę kościoła w Skawicy, rozpoczętą w roku 1938, przerwał wybuch wojny, jednak prawie w każdą niedzielę w niedokończonych murach odprawiano mszę św. Na większe święta do wsi przyjeżdżał niemiecki kapłan, by odprawić nabożeństwo dla żołnierzy tutejszego posterunku. Po wojnie, w roku 1946, budowę ukończono. W głównym ołtarzu znajduje się kopia wizerunku Matki Bożej Częstochowskiej, którą ufundowali przez

skawiczanie mieszkający w USA. W pobliżu kościoła stoją dwa pomniki: ku czci papieża Jana Pawła II oraz Pomnik Pamięci Pokoleń. Przy skrzyżowaniu do osiedla Sucha Góra znajduje się drewniana tablica, która upamiętnia rozpoczętą w tym miejscu ostatnią górską wycieczkę ks. kardynała Karola Wojtyły, odbytą 9 września 1978 roku, przed wyborem na Stolicę Piotrową. Dziś ma tu początek Szlak Ks. Kardynała Karola Wojtyły, który biegnie do schroniska PTTK na Hali Krupowej i dalej przez szczyt Policy na przełęcz Krowiarki. We wsi zachowało się wiele zabytkowych kapliczek i figur przydrożnych z XIX i początku XX wieku. W sąsiedztwie osiedla Oblica znajduje się największa w Beskidzie Żywieckim jaskinia, która liczy ponad 300 m długości i 21 m głębokości.

Zawoja

Największa pod względem obszaru wieś w Polsce, o wybitnych walorach klimatycznych, krajobrazowych i turystycznych; od okresu międzywojennego znana miejscowość letniskowa. Zawoja istniała prawdopodobnie od końca XVI wieku jako część Skawicy i nosiła nazwę Skawica Górna. Po raz pierwszy pojawiła się w dokumentach w roku 1646 jako świeżo osadzone Zawoje. Nazwa wsi ma rodowód wołoski; pochodzi od dacko rumuńskiego słowa zavoii (podmokły las nad urwistym zakolem rzeki) i pierwotnie brzmiała Zawój. Legenda wywodzi ją też od słowa zabój, co ma związek ze zbójnikami, a także od zawojów czyli kobiecych chustek, czy też od zawijającej się, krętej drogi. W XIX wieku na terenie Zawoi Centrum znajdował się ośrodek produkcji żelaza, wspomagający hutę w Makowie. Mniej więcej w tym samym czasie w Zawoi Wilcznej działała fabryka zapalek i tartak parowy. W okresie międzywojennym o rozwój letniska starała się Komisja Klimatyczna, utworzona w 1928 roku. Powstało wiele pensjonatów, w tym wille Polskiej Akademii Umiejętności, istniało muzeum regionalne, zespół folklorystyczny, a także Oddział Babiogórski Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Dzisiejsza Zawoja podzielona jest na trzy

*Zawoja centrum. Kościół parafialny z II poł. XIX w.
pw. św. Klemensa Papieża i Męczennika*

fol. K. Hubicki

parafie: w Zawoi Dolnej (Centrum), w Zawoi Górnej (Wilczna) i w Zawoi Zakamieniu (Przysłop). **Najcenniejszym zabytkiem Zawoi jest kościół parafialny pw. św. Klemensa papieża**, wzniesiony w latach 1757-1759, gruntownie przebudowany w roku 1888. Jest to jeden z większych drewnianych kościołów w południowej Polsce. Naprzeciw kościoła znajduje się drewniany, piętrowy Dworzec Babiogórski, budynek w którym na początku XX wieku działała stacja turystyczna Towarzystwa Tatrzańskiego. Obok, do końca 2003 roku stała stylowa drewniana karczma, z podcieniami od frontu, pochodząca z 1836 roku, rozebrana z zamiarem przeniesienia na nowe miejsce. Na pobliskim

cmentarzu spoczywa znany poeta Tatr – Franciszek Henryk Siła-Nowicki (1864-1935). W Zawoi Policznym stoi murowana kaplica pw. św. Jana Chrzcziciela, tzw. zbójnicka, nakryta gontowym dachem z cebulastą banią, jeden z najpiękniejszych relikwów tutejszego budownictwa. Według tradycji ufundowali ją zbójnicy jako wotum przebłagalne. Prawdopodobnie pochodzi z XVIII wieku. W Zawoi Mosornem istnieje z kolei drewniana kaplica pw. Matki Bożej Anielskiej, zbudowana przez tutejszego gospodarza w latach 1905-1908. W Zawoi Wilcznej, naprzeciw murowanej kaplicy z 1926 r. pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, w drewnianym domku zwanym „księżówką”, przez 20 lat w okresie letnich urlopów mieszkał ks. Marian Jaworski, obecny kardynał i arcybiskup lwowski. Często przybywał tu także ks. kard. Karol Wojtyła. Obydwaj odbywali górskie wycieczki, m.in. do schroniska na Markowych Szczawinach i na Diablak. Ks. kard. Wojtyła wielokrotnie wędrował stąd także do Stryżawy Siwcówki, gdzie spotykał się

z Prymasem Tysiąclecia ks. kard. Stefanem Wyszyńskim. W ołtarzu nowego kościoła na Wilcznej wisi dar papieża Jana Pawła II – obraz Matki Bożej Nieustającej Pomocy, patronki kościoła i parafii, z własnoręcznym podpisem Ojca Świętego. Na terenie Zawoi zachowało się wiele starych kapliczek i figur przydrożnych z XVIII i XIX wieku. W oddalonych od centrum przysiółkach można jeszcze oglądać nieliczne przykłady tradycyjnego budownictwa. W Zawoi Czatoży zachował się zespół trzech kamiennych piwniczek, nakrytych drewnianymi szopami, a także drewniana dzwonnica loretańska na planetniki (demony ciągnące chmury burzowe). Podobna dzwonnica stoi w Zawoi Gołyni (rekonstrukcja). **W Zawoi Markowej znajduje się skansen tutejszego budownictwa ludowego**, założony i prowadzony przez Oddział PTTK Ziemi Babiogórskiej w Suchej Beskidzkiej. Na polanie Markowe Szczawiny trwa budowa nowego, murowanego schroniska. Poprzednie, drewniane, zostało właśnie rozebrane a jego najstarszą część, tzw. Chatę Zapałowicza z 1906 roku, planuje się przenieść w inne miejsce. Obok schroniska, w małym drewnianym budynku mieści się Muzeum Turystyki Górskiej PTTK. Zawoja jest siedzibą dyrekcji Babiogórskiego Parku Narodowego, utworzonego w 1954 roku, w 1977 roku włączonego do sieci Rezerwatów Biosfery UNESCO. Mieści się ona w zabytkowej drewnianej willi. Jest tu także Ośrodek Edukacyjny Parku, w skład którego wchodzi ekspozycja przyrodnicza i etnograficzna, oraz Ogród Roślin Babiogórskich. Ciekawostką przyrodniczą jest 8-metrowej wysokości wodospad na Mosornym Potoku, należący do największych w Beskidach. Wielu turystów odwiedza wysoko położony przysiółek Przysłop, gdzie atrakcją stanowi nowoczesny wiatrak - elektrownia wiatrowa. Przy tutejszej Szkole Podstawowej Nr 4 działa Izba Regionalna, a ponadto wytyczona jest ciekawa ścieżka dydaktyczna. Inna Izba Regionalna, również ze ścieżką edukacyjną, funkcjonuje przy Szkole Podstawowej Nr 5 w Zawoi Gołyni. Także pomiędzy Zawoją Centrum a Wełczą urządzono ścieżkę przyrodniczo-krajoznawczą Zawojski Chodnik. Od 2003 r. w Zawoi Policznym działa kolej krzesełkowa na Mosorny Groń (1045 m) z trasą zjazdową o długości 1420 m i deniwelacji 336 m. Zespół czterech wyciągów talerzykowych funkcjonuje też w Zawoi Czatoży. W Zawoi Czatoży mieszkał i zmarł Wawrzyniec Szkolnik (1842-1908) – znany babiogórski przewodnik i gawędziarz. We wsi działają zespoły regionalne: Babiogórcy i Juzyna. Ponadto tutejszy folklor upowszechnia kapela rodziny Bugajskich. Do miejscowych tradycji nawiązują karczmy regionalne: Styrnol, Tabakowy Chodnik, Zawojisko Koliba i Zbójnicka Karczma.

Gmina Bystra-Sidzina

Gminę tworzą wsie: Bystra i Sidzina, położone w Beskidzie Żywieckim, w dolinie potoku Bystrzanka (Sidzina), u południowych podnóży pasma Policy (1369 m). Sidzina od początku swego istnienia była własnością królewską i wchodziła w skład starostwa lanckorońskiego, Bystra natomiast była własnością prywatną. W XVI wieku należała do magnackiego rodu Jordanów, w tym do wojewody krakowskiego Wawrzyńca Spytka Jordana (zm. 1568). Na przełomie XVIII i XIX wieku dobra w Bystrej kupił hr. Bolesław Syriusz Wilkoszewski, zaś Sidzinę po I rozbiorze Polski przejął skarb austriacki, który w 1839 roku sprzedał tutejszy majątek hr. Filipowi Saint-Genois d'Aneancourt. W 1889 roku majątek bystrzański przeszedł w ręce rodziny Dolajców, którzy wkrótce sprzedali go Habsburgom z Żywca. Wcześniej, w 1878 roku, Habsburgowie kupili także dobra sidzińskie. Niebawem grunty użytkowe rozparcelowali między chłopów, a w 1924 roku leśną część dóbr przekazali Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie. W przeszłości przez obie wsie prowadził lokalny szlak handlowy na Węgry, który pozwalał ominąć komorę celną w Nowym Targu.

Zawoja Markowa. Chałupa w skansenie budownictwa mieszkalnego Babiogórców

fot. K. Hubicki

Jeszcze w XIX stuleciu podstawą tutejszej gospodarki było pasterstwo, w mniejszym stopniu rolnictwo. Dodatkowe źródło utrzymania stanowiła praca w lesie.

Bystra

Powstała zapewne w drugiej połowie XV w. (pierwsza wzmianka w 1480 r.) i jest około 100 lat starsza od Sidziny. W czasach Habsburgów istniały tu dwie huty żelaza. W 1884 roku przez Bystrą poprowadzono linię kolejową Sucha Beskidzka – Chabówka, a w 1920 roku otwarto przystanek kolejowy Bystra Podhalańska. Od tej pory wieś stała się letniskiem. W pierwszych dniach grudnia 1914 r. przez Bystrą przemaszerowali legionści I Brygady Legionów Polskich zmierzający na bój pod Limanową. W okresie okupacji, w odwecie za udział ludności w ruchu oporu, hitlerowcy dwukrotnie spacyfikowali wieś. Parafię w Bystrej erygowano w 1982 roku. Po II wojnie światowej bystrzanie korzystali ze starej, murowanej z kamienia, kaplicy dworskiej, która stała w pobliżu obecnego kościoła pw. św. Marcina bpa, wybudowanego w latach 1985-1994. Kamień węgielny świątyni poświęcił w 1987 roku w Tarnowie Ojciec Święty Jan Paweł II. W ołtarzu głównym znajduje się płaskorzeźba św. Marcina w stroju biskupim, datowana na XVIII wiek. W stylowej willi z początku XX wieku, przy bocznej drodze do Osielca, od 1977 roku istnieje Dom Rekolekcyjny Maksymilianów, który nosi wezwanie św. Maksymiliana Kolbe. Należy on do Duszpasterstwa Służby Liturgicznej i Ruchu Światło Życie Archidiecezji Krakowskiej, a prowadzą go ss. słuźebnice Najświętszego Serca Jezusowego (sercanki). Przy drogach w Bystrej stoją przydrożne kapliczki i figury, datowane na XVIII i XIX wiek. W 2006 roku rozebrano tutejszy murowany dwór pochodzący z przełomu XVIII i XIX wieku, który znajdował się w stanie ruiny. Pozostała jedynie prowadząca doń aleja starych lip oraz 200-letni dąb – pomnik przyrody w podworskim parku. Z Bystrej pochodził ks. Stanisław Pyrtek (1913-1942), rozstrzelany przez Niemców w Ikaźni na Brasławszczyźnie za nauczanie dzieci religii, beatyfikowany wraz z 108 męczennikami II wojny światowej w Warszawie 13 czerwca 1999 roku przez Ojca Świętego Jana Pawła II. We wsi działa zespół folklorystyczny Bystrzanki. Corocznie w Bystrej organizowana jest Biesiada Bystrzańska, ze śpiewem i degustacją potraw regionalnych.

Sidzina

Powstała w drugiej połowie XVI w., choć legenda wiąże jej początki z niejakim Miłoszem, synem króla Władysława Łokietka z nieprawego łoża, uczestnikiem buntu wójta Alberta w 1310 r. Uwięziony wraz z rebeliantami, a następnie ułaskawiony przez ojca, osadzony został w niedostępnych lasach przy ówczesnej granicy z Węgrami. Był to obszar dzisiejszej Sidziny zwanej w przeszłości, od imienia królewicza – Miłoszowem. Obecną nazwę wsi podanie wywodzi od porośniętego sitowiem brzegu jeziora, nad którym stał zamek wygnańca oraz leżała osada Nad Siciną, z czasem przekształcona na Sidzinę. W pełni udokumentowane dzieje Sidziny zaczynają się 23 kwietnia 1563 roku, kiedy to niejaki Maciej Goryl otrzymał z rąk królewskich przywilej

Sidzina Binkówka. Mini skansen budownictwa drewnianego

fol. K. Hubicki

zezwalający mu na założenie osady w lesie zwanym Miłoszowa. Ów dokument lokacyjny zatwierdził sejm w Piotrkowie. W sidzińskich podaniach wiele miejsca zajmują wydarzenia z czasów potopu szwedzkiego. W 1655 roku Szwedzi mieli dwukrotnie wkroczyć do Sidziny, dokonując rabunków i grabieży. Za drugim razem chłopci zaatakowali wroga, który na Roli Lipowej założył obóz i urządził biesiadę suto zakrapianą winem. W potyczce zginęło trzech mieszkańców Sidziny i dwunastu Szwedów. Niektórzy z rannych nieprzyjaciół, którym sidzinianie udzielili pomocy,

pozostali we wsi i założyli rodziny. Ich potomkowie żyją tu ponoć do dziś. Poległych Szwedów, jako innowierców, pogrzebano na skraju wsi, na tzw. Lipowych Kamieńcach, oznaczając mogiłę głazem, koło którego współcześnie ustawiono krzyż, zaś sidzinian pochowano na przykościelnym cmentarzu. Za waleczną postawę król Jan Kazimierz przesłał mieszkańcom Sidziny list z podziękowaniami i cztery sadzonki dębów. Królewski list odczytano uroczyście w kościele w Wielką Niedzielę 1656 roku, zaś dęby posadzono w dwóch miejscach: trzy na polu bitwy, czwarty na mogile koło kościoła. Rosną one do dziś; wszystkie są pomnikami przyrody. O dębach z Sidziny podanie mówi też, że odpoczywali pod nimi napoleońscy żołnierze idący pod Moskwę. W czasie Wiosny Ludów 1848 roku Sidzina udzieliła gościny grupce powstańców z członkiem Rządu Narodowego i historykiem powstania Agatonem Gillerem (1831-1887). W okresie międzywojennym we wsi rozwijał się ruch ludowy, zaś czasie okupacji ruch oporu. W odwecie za akcje partyzanckie, w latach 1944-1945, wieś była dwukrotnie pacyfikowana. Parafię w Sidzinie erygowano w 1819 roku. Najcenniejszym zabytkiem Sidziny jest murowany kościół par. pw. Św. Mikołaja bpa z lat 1815-1825, zbudowany w stylu klasycystycznym, tzw. józefińskim, a w nim słynący łaskami obraz Matki Bożej z Dzieciątkiem, którego powstanie datuje się nawet na przełom XIV i XV w. Do ważnych obiektów sakralnych Sidziny należą także: kaplica i dom zakonny ss. służebniczek starowiejskich Najświętszej Panny Maryi na Trzopowej Roli, powstałe w latach 1911-1919, kaplica filialna Matki Bożej Sidzińskiej z lat 1992-1993 w przysiółku Wielka Polana, kaplica na Binkówce, postawiona w 1959 roku w przeciągu jednej nocy, bez zezwolenia ówczesnych władz PRL, oraz kapliczka Matki Bożej AK-owskiej w dawnym osiedlu Malinowe, zbudowana w 1983 r. przez byłych partyzantów Armii Krajowej. Ponadto do Sidziny należy kaplica Matki Bożej Opiekunki Turystów na szczycie Okrąglicy (1247 m) w paśmie Policy, wzniesiona w 1987 roku, również w tajemnicy przed ówczesnymi władzami Polski Ludowej. Prócz tego w Sidzinie znajduje się kilkanaście cennych kapliczek i figur przydrożnych, pochodzących z XVIII i XIX wieku. Godne odwiedzenia jest tutejsze Muzeum – **mini skansen architektury ludowej, filia Orawskiego Parku Etnograficznego** w Zubrzycy Górnej, położone w osiedlu Binkówka. Ciekawym budynkiem jest drewniany Dom Wczasów Dziecięcych, który pierwotnie był strażnicą Grenzschtzu (w pobliżu przebiegała granica między Generalną Gubernią a prohitlerowskim państwem słowackim). Spośród zabytków przyrody wymienić należy cztery 200-300-letnie dęby. Ciekawostką stanowi bijące w lesie, w górnym biegu Sidziny, słone źródło. W dniu 16 października 2005 r., przy skrzyżowaniu dróg **w Sidzinie Dębie**, odsłonięto okazały granitowy **obelisk poświęcony pamięci, zmarłego w kwietniu tegoż roku, Ojca Świętego Jana Pawła II**. Data odsłonięcia pomnika upamiętnia dzień sprzed 27. lat, w którym kard. Karol Wojtyła został wybrany na Stolicę Piotrową. Długoletnim i zasłużonym proboszczem w Sidzinie (1844-1866) był Apostoł Podhala ksiądz Wojciech Blaszyński (1806-1866). We wsi działa zespół folklorystyczny Holniki oraz śpiewające koło gospodyń Sidzinianki. Corocznie w Sidzinie odbywa się Sidzińskie lato, impreza z prezentacją folkloru i degustacją potraw regionalnych (sierpień).

Tekst Piotr Krzywda

Źródło: Ulotki promocyjne COTG PTTK w Krakowie

Sidzina Dąb. Obelisk poświęcony Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II

fot. J. Ślusarczyk

Zanim pójdziesz na wycieczkę

Kolejny raz przypominamy kilka podstawowych zasad przed wyruszeniem na wędrowkę, niezależnie od tego czy będziecie Państwo wędrowali pieszo, rowerem, konno, kajakiem –

zawsze pamiętajcie o:

- wcześniejszym przygotowaniu dokładnego planu wycieczki, spływu, wyprawy,
- przeczytaniu o tym, co będziecie zwiedzić – zobaczycie wtedy dużo więcej,
- zaplanowaniu długości i trudności trasy na miarę swoich możliwości,
- przestudiowaniu mapy terenu, w który się wybieracie i opisie szlaku,
- sprawdzeniu stanu technicznego i sprawności sprzętu, którym będziecie się posługiwać,
- zabraniu odpowiedniego ubioru oraz apteczki pierwszej pomocy,
- zostawieniu wiadomości o celu i trasie Waszej wycieczki.

W trakcie wędrowki:

- jeśli zgubicie szlak, wróćcie do ostatniego widzianego znaku,
- nie wstyďte się zawrócenia także wtedy, gdy załamanie się pogoda lub trasa okaże się zbyt trudna,
- nie zbaczajcie ze szlaku, a szczególnie na terenach chronionych,
- pamiętajcie, że przyroda to nasze wspólne dobro, szanujcie ją,
- zostawcie szlak takim, jakim chcielibyście go zastać,
- pamiętajcie, że hałasując, możecie spowodować fałszywy alarm,
- zwracajcie uwagę na innych i pomagajcie im w razie potrzeby,
- jeśli zdarzy się wypadek, koniecznie zachowajcie spokój i wezwijcie pomoc,
- uśmiechajcie się do ludzi spotykanych na szlaku, zawsze warto!

Ważne telefony

997 – Policja

998 – Straż Pożarna

999 – Pogotowie Ratunkowe

985 – Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe

601 100 100 – Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe

601 100 300 – Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe

Ważne telefony

SPIS TREŚCI

XXXIX CZAK'09	1
Podsumowanie działalności Kół za rok 2008	2
Otwarcie sezonu turystyki górskiej „Wiosna 2009”	6
Rowerem po wiosnę 2009	7
Lato z BORT	9
System wyróżnień dla członków PTTK	10
Kilka słów o gminach Zawoja i Sidzina	11
Zanim pójdziesz na wycieczkę	16

Numer zamknięto
dnia 8 czerwca 2009 r.

biuletyn
Informacyjny

kwartalnik informacyjny
Oddziału Krakowskiego PTTK
30-033 Kraków, ul. Westerplatte 5
Redaguje kolegium
red. naczelny: Krzysztof R. Hubicki

www.krakow.pttk.pl